

تری ایگلتون

ویلیام شکسپیر

ترجمه‌ی محسن ملکی، مهدی امیرخانلو

www.ketab.ir

William Shakespeare

Terry Eagleton

ویلیام شکسپیر

تری ایگلتن

ترجمه: محسن ملکی و مهدی امیرخانلو
حروفچینی: نمونه‌خوانی، صفحه‌آرایی، بخش تولد، نشر مرکز
طرح جلد: ابراهیم حقیقی
چاپ اول ۱۳۹۵، شماره‌ی نشر ۱۳۲۴، ۱۰۰۰ نسخه چاپ صبا
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۳-۳۳۶-۹

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، رویه‌روی هتل لاله خیابان بابا، هر، ۸
تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۷۰۴۶۲ فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹
Email: info@nashr-e-markaz.com

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر مرکز محفوظ است.
تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله: فتوکپی،
ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از
این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

سرشناسه: ایگلتن، تری، ۱۹۴۳-م. Eagleton, Terry
عنوان و نام پدیدآور: ویلیام شکسپیر / تری ایگلتن؛ ترجمه‌ی محسن ملکی و مهدی امیرخانلو.
مشخصات ظاهری: شش، ۱۵۴ ص.
یادداشت: عنوان اصلی: William Shakespeare, c1987
موضوع: شکسپیر، ویلیام، ۱۵۶۴-۱۶۱۶ م. — نقد و تفسیر؛ Shakespeare, William - Appreciation
شناسه افزوده: ملکی، محسن، ۱۳۴۶-، مترجم؛ امیرخانلو، مهدی، ۱۳۴۵-، مترجم.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ و ۹ / الف ۲۹۷۶ PR
رده‌بندی دیویی: ۸۲۲/۳۳
شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۴۲۳۸۴۴۸

فهرست

۱ مقدمه مترجمان

۴ پیسگفتار

فصل یک

۶ زبان: مکبث، ریپار، دوم، هری، چهارم

فصل دوم

۳۰ میل: رؤیا در شب نیمه‌ی تابستان، شد دوازدهم

فصل سوم

۵۲ قانون: تاجر ونیزی، حکم در برابر حکم، ترویلوس و کرسیدا

فصل چهارم

۹۱ «هیچ»: اتللو، هملت، کوریولانوس

فصل پنجم

۱۰۶ ارزش: لیرشاه، تیمون آتنی، آنتونی و کلئوپاترا

فصل ششم

۱۲۴ طبیعت: هرطور شما بخواهید، حکایت زمستانی، طوفان

۱۳۳ نتیجه‌گیری

۱۴۳ توضیحات نویسنده

۱۴۹ نمایه

مقدمه‌ی مترجمان

کتاب حاضر در مجموعه‌ی «بازخوانی ادبیات»^۱ منتشر شده است که سرپرستی آن را تری اینگلتون بر سر داشته دارد. در این مجموعه آثاری درباره‌ی الکساندر پوپ، چارلز دیکنز، ایلی برنته و دیگران به قلم برخی اساتید زبان و ادبیات انگلیسی و منتقدان ادبی نوشته شده است. ویژگی بارز این کتاب، که در تمام صفحات و بندهایش یافت می‌شود، این است که چندلایه بودن زبان و پیچیدگی‌های کلامی نمایشنامه‌ها، شکسپیر در نوشتار اینگلتون نیز رسوب کرده است. به همین دلیل، در سرتاسر این اثر کلماتی مواجه‌ایم که در سطوح مختلف معانی متفاوتی دارند. به‌طور ویژه باید به کتاب اشاره کرد که علاوه بر معنای تحت‌اللفظی‌شان معانی اقتصادی نیز دارند، مانند کلمه‌ی «تورم»^۲ که برای توصیف زبان شکسپیر به کار می‌رود اما، در عین حال، در شکی نیست که اینگلتون که پول و زبان و میل در آن با هم پیوند می‌خورند، باز اقتصاد را نیز دارد. در ترجمه‌ی حاضر در برخورد با این کلمات، هر جا که ممکن بود سعی کرده‌ایم دویلهویی آن‌ها را حفظ کنیم، در غیر این صورت به کمک پاورقی توجه خواننده را به معانی ضمنی کلمه جلب کرده‌ایم.

1. Rereading Literature

2. inflation

چنان که ایگلتون خود در پیشگفتار کتاب دیگرش، آثار ادبی را چگونه باید خواند، متذکر شده است، بدون توجه کافی به زبان و فرم اثر ادبی هرگز نمی‌توان درباره‌ی آن پرسش‌های نظری یا سیاسی مطرح کرد. از همین روست که ایگلتون پرسش‌های سیاسی و نظری خود را در این اثر نیز با خوانشی دقیق همراه می‌کند و در کل کتاب شاهد نقل‌قول‌های فراوانی از نمایشنامه‌های شکسپیر هستیم. در ترجمه‌ی این نقل‌قول‌ها، ما در وهله‌ی اول به ترجمه‌های فارسی موجود مراجعه کردیم، اما از آن‌جا که ایگلتون در خوانش خود به ریزه‌کاری‌های زبانی اشاره کرده است که در اکثر ترجمه‌های فارسی لحاظ نشده بودند، مجبور به نقل و تصرف در منابع فارسی خود شدیم. برای مثال، می‌توان به استعاری مکرر شکسپیر از دوتایی «هیچ» و «همه» اشاره کرد که در خوانش ایگلتون موضوع تناسلی محوری است و به میل، ماخلویا و پول گره می‌خورد، اما از چشم اکثر مترجمان فارسی شکسپیر دور مانده است. در پایان این مقدمه فهرستی از ترجمه‌هایی آورده‌ایم که مورد استفاده قرار دادیم. غیر از این باید یادآور شویم که تمام پانوس‌ها در متن از مترجمان است و توضیحات نویسنده (که در متن با اعداد داخل پرانتز به آن‌ها ارجاع داده شده)، همچون متن اصلی، به انتهای کتاب منتقل شده است. در پایان لازم می‌دانیم از کار مترجمان شایسته‌ای چون به‌آذین، یونسی، آشوری، احمد خزائی و فؤاد نظیری به نیکی یاد کنیم و تلاش سایر مترجمان آثار شکسپیر را نیز مرتبط با نمایشنامه‌های او را نیز ارج نهیم.

اتللو، لیرشاه، هملت، ترجمه‌ی م. ا. به‌آذین، نشر دات، ۱۳۸۵، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳.

مکبث، ترجمه‌ی داریوش آشوری، نشر آگه، ۱۳۹۳.

طوفان، ترجمه‌ی ابراهیم یونسی، نشر نگاه، ۱۳۹۳.

- تیمون آنتی، ترجمه‌ی فواد نظیری، نشر ثالث، ۱۳۹۲.
- ریچارد دوم، ترجمه‌ی احمد خزائی، نشر فرهنگ خانه‌ی اسفار، ۱۳۶۷.
- حکم در برابر حکم، ترجمه‌ی علی‌رضا مهدی‌پور، نشر چشمه، ۱۳۹۵.
- رؤیا در شب نیمه‌ی تابستان، ترجمه‌ی مسعود فرزاد، نشر ناهید، ۱۳۸۲.
- شب دوازدهم، ترجمه‌ی حمید الیاسی، نشر روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۹۰.
- مجموعه‌ی آثار نمایشی ویلیام شکسپیر، ترجمه‌ی علاءالدین بازارگادی، سروش، ۱۳۸۷.

پیشگفتار

یک بار گروه مونی پاتین مسابقه‌ای برگزار کرد به نام «پروست را خلاصه کن» که در آن به حریفان می‌گفتند: «نیه وقت داده می‌شد تا پیرنگ رمان پروست را خلاصه کنند، اول با لباس شنا و بعد با لباس شب. تهور و بی‌پروایی کتاب حاضر فقط اندکی از مسابقه‌ی باد کمتر است. تلاش نکرده‌ام به کل آثار شکسپیر پردازم، البته درباره‌ی بیشتر آثار من به باور همگان آثار اصلی شکسپیرند، هر چند مختصر، حرف‌هایی زده‌ام در این باره به ترتیب تاریخی و تقسیم‌بندی‌های ژانری که به‌نظرم درباره‌ی اهمیت آن‌ها اغراق کرده‌اند توجه چندانی نکرده‌ام. در کل درباره‌ی نمایشنامه‌هایی نوشته‌ام که رایج‌اند و هدفم مطرح کردن و پروراندن نکته‌ای خاص درباره‌ی درام شکسپیری است که به روابط متقابل زبان، میل، پول و بدن می‌پردازد، البته هرکس که علاقه‌مند باشد می‌تواند این نکته را در آثار شکسپیر دنبال کند. کتابی که در دست دارید به هیچ‌وجه مستقیماً به مطالعه‌ی تاریخی موضوعش نمی‌پردازد، ولی به گمانم تمرینی است در نشانه‌شناسی سیاسی که سعی دارد تاریخ مربوطه را در نص خود متن جای دهد.

آن‌هایی که به ربط داشتن نظریه‌ی انتقادی معاصر به آثار «قوی ایون»^۱ شک دارند باید به خاطر داشته باشند که نابه‌نگامی در نمایش‌های شکسپیر به ساعت موجود در ژولیوس سزار خلاصه نمی‌شود. دشوار بتوان آثار شکسپیر را مطالعه کرد و احساس نکرد که او به احتمال فراوان با نوشته‌های هگل، مارکس، نیچه، فروید، ویتگنشتاین و دریدا آشنا بوده است؛ هرچند در این باره نمی‌توان به مدارک کافی دست یافت. شاید این بدان معناست که هرچند خواهی یا نه این پدرسالار محافظه‌کار را از جهات بسیاری پشت سر گذاشته‌ایم، از برخی جهات دیگر باید تلاش کنیم تا به او برسیم.

از همکارانم در خالج وادم^۲، رابین رابینز و آلن وارد، تشکر می‌کنم که در برخی موارد اراش تخصصی و محققانه‌ی خود را با من در میان گذاشتند، هرچند هیچ کدام را نمی‌توان به هم‌دستی با استدلال‌های من متهم کرد. مایلم از کاترین بلزی، جان کری، فیلیپ کارپنتر، جانان‌تان دالیمور، امیریس جونز و دیوید نوربروک نیز به خاطر نویسی‌ها و یادداشت‌های بی‌دریغ‌شان در آماده کردن این کتاب تشکر کنم. در تمامی نقل‌قول‌هایم از آثار شکسپیر از نسخه‌ی پیتز الکساندر، ویلیام شکسپیر: مجموعه‌ی آثار رابینز و گلاسکو، (۱۹۶۲)، بهره برده‌ام.

تیم ایگلتن

۱. Swan of Avon: یکی از القاب شکسپیر است. «ایون» نام رودخانه‌ای است در مرکز انگلستان (پرستول) که استانفورد زادگاه و مدفن شکسپیر در کنار آن قرار دارد.

2. Wadham College